

Downloaded via the EU tax law app / web

62019CJ0480

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2021 (*1)

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 63 artikla – Pääomien vapaa liikkuvuus – Tulovero – Pääomatulo – Sopimusoikeuden nojalla perustetun kotimaisen yhteissijoitusyrityksen jakamat tulot – Yhtiöjärjestyksen nojalla perustetun toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yhteissijoitusyrityksen jakamat tulot – Erilainen kohtelu – SEUT 65 artikla – Objektiivisesti toisiinsa rinnastettavat tilanteet

Asiassa C-480/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka korkein hallinto-oikeus (Suomi) on esittänyt 19.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.6.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

E,

Veronsaajien oikeudenvallvontayksikön

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit A. Kumin, T. von Danwitz, P. G. Xuereb (esittelevä tuomari) ja I. Ziemele,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

–

E, edustajanaan A. Leppänen, varatuomari,

–

Suomen hallitus, asiamiehenään M. Pere,

–

Euroopan komissio, asiamiehinään W. Roels ja I. Koskinen,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.11.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1

Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 63 ja SEUT 65 artiklan tulkintaa.

2

Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa valittajana on E ja jossa on kyse keskusverolautakunnan (Suomi) 10.11.2017 antamasta päätöksestä, jossa tämä lautakunta katsoi, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön (société d'investissement à capital variable, SICAV) E:lle jakamaa tuloa on verotettava Suomessa ansiotulona.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3

Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY (EUVL 2009, L 302, s. 32; jäljempänä yhteissijoitusyrityksiä koskeva direktiivi) johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan kyseisellä direktiivillä on tarkoitus säätää yhteisistä perussäännöistä, jotka koskevat jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yhteissijoitusyritysten lupaa, valvontaa, rakennetta, toimintaa ja tietoja, jotka niiden on julkistettava.

4

Yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin johdanto-osan 83 perustelukappaleessa täsmennetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kansallisiin verotusta koskeviin sääntöihin, mukaan luettuina järjestelyt, joita jäsenvaltiot voivat edellyttää varmistaakseen näiden sääntöjen noudattamisen alueellaan.”

5

Kyseisen direktiivin 1 artiklan 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin, jäljempänä ’yhteissijoitusyritys’, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioiden alueelle.

2. Yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan tässä direktiivissä, jollei 3 artiklasta muuta johdu, yritystä:

a)

jonka ainoana tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen 50 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin siirtokelpoisiin arvopapereihin tai muuhun helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen ja joka toimii riskin hajauttamisen periaatteella; ja

b)

jonka osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti tämän yrityksen varoilla. Yhteissijoitusyrityksen toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssi-arvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.

Jäsenvaltiot voivat sallia, että yhteissijoitusyritys koostuu useasta alarahastosta.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu yritys voidaan perustaa joko sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot), trusteja koskevien säännösten ('unit trust') tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla.

– –”

6

Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivien 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetusten (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta 8.6.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU (EUVL 2011, L 174, s. 1) 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määritellään vaihtoehtoiset sijoitusrahastot siten, että niillä tarkoitetaan

”sellaisia yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä, niiden alarahastot mukaan luettuina,

i)

jotka hankkivat pääomaa useilta sijoittajilta sijoittaakseen ne määritellyn sijoituspolitiikan mukaisesti kyseisten sijoittajien eduksi ja

ii)

joilta ei edellytetä [yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin] 5 artiklan mukaista toimilupaa”.

Suomen oikeus

7

Sijoitusrahastolain (29.1.1999/48) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Tässä laissa tarkoitetaan:

1)

sijoitusrahastotoiminnalla varojen hankkimista yleisöltä yhteistä sijoittamista varten ja näiden varojen sijoittamista pääasiallisesti rahoitusvälineisiin tai kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin tai muihin sijoituskohteisiin sekä sijoitusrahaston ja erikoissijoitusrahaston hallintoa ja rahasto-osuuksien markkinointia;

2)

sijoitusrahastolla sijoitusrahastotoiminnassa hankittuja sekä Suomessa vahvistettujen sääntöjen ja 11 luvun mukaan sijoitettuja varoja sekä niistä johtuvia velvoitteita”.

8

Yhteissijoitusyriyksellä tarkoitetaan sijoitusrahastolain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan sellaista muussa Euroopan talousalueen (ETA) valtiossa kuin Suomessa toimiluvan saanutta yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa yritystä, joka kotivaltionsa lainsäädännön perusteella täyttää yhteissijoitusyriyksiiä koskevan direktiivin edellytykset.

9

Tuloverolain (30.12.1992/1535) 3 §:n, jonka otsikko on "Yhteisö", sanamuoto on seuraava:

"Yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa:

--

4)

osakeyhtiötä, osuuskuntaa, säästöpankkia, sijoitusrahastoa, yliopistoa, keskinäistä vakuutusyhtiötä, lainajyvästöä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä, säätiötä ja laitosta;

--"

10

Tuloverolain 20 §:n, jonka otsikko on "Tuloverosta vapaat yksiköt", 1 momentin 2 kohdassa säädetään, että sijoitusrahastot ovat vapaat tulon perusteella suoritettavasta verosta.

11

Tuloverolain 32 §:ssä, jonka otsikko on "Pääomatulot", säädetään seuraavaa:

"Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a–33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus."

12

Tuloverolain 33 a §:ssä, jonka otsikko on "Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko", säädetään seuraavaa:

"Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadulla osingolla tarkoitetaan sellaisesta yhtiöstä saatua osinkoa, jonka osakkeet ovat osingonjaosta päätettäessä kaupankäynnin kohteena:

1)

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (748/2012) tarkoitettulla säännellyllä markkinalla:

2)

muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla Euroopan talousalueen ulkopuolella; tai

3)

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä edellyttäen, että osake on otettu kaupankäynnin kohteeksi yhtiön hakemuksesta tai sen suostumuksella.

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatua osakeyhtiölain (624/2006) 13 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettua varojenjakoja vapaan oman pääoman rahastosta pidetään osinkona, ja siihen sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään.”

13

Tuloverolain 33 b §:ssä, jonka otsikko on ”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko”, säädetään seuraavaa:

”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitettulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 75 prosenttia on ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään osingon veronalaisuudesta, osinko on ansiotuloa, jos osingon jakoperusteena yhtiöjärjestyksen määräyksen, yhtiökokouksen päätöksen, osakassopimuksen tai muun sopimuksen mukaan on osingonsaajan tai tämän intressipiiriin kuuluvan henkilön työpanos. Osinko on sen henkilön tuloa, jonka työpanoksesta on kysymys.

--

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatua osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettua varojenjakoja vapaan oman pääoman rahastosta pidetään osinkona, ja siihen sovelletaan, -- mitä tässä pykälässä säädetään.”

14

Tuloverolain 33 c §:ssä, jonka otsikko on ”Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko”, säädetään seuraavaa:

”Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin tämän lain 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on [eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 30.11.2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/96/EU (EUVL 2011, L 345, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.2014 annetulla neuvoston direktiivillä 2014/86/EU (EUVL 2014, L 219, s. 40),] 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

Muulta kuin 1 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen suorittamaan tulostaan, josta osinko on jaettu, veroa vähintään kymmenen prosenttia,

ja:

1)

yhteisön kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion verolainsäädännön mukaan tässä valtiossa ja yhteisön kotipaikka kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan ei ole Euroopan talousalueen ulkopuolella olevassa valtiossa; tai

2)

yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

Muulta kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

— —”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15

E on Suomessa asuva luonnollinen henkilö, joka on sijoittanut luxemburgilaisen SICAV-rahaston alarahastoon, joka on yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ”yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla” perustettu yhteissijoitusyritys. E:n sijoitukset kohdistuvat tuotto-osuuksiin, joille kertyneen tuoton kyseinen SICAV-rahasto jakaa vuosittain sijoittajille.

16

E pyysi 20.6.2017 keskusverolautakunnalta ennakkoratkaisua siitä, miten kyseessä olevan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston hänelle jakamaa tuottoa kohdellaan verotuksessa.

17

Kyseisessä hakemuksessa E väitti, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto on rinnastettava Suomen oikeuden mukaan perustettuun sijoitusrahastoon eli yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun ”sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot) nojalla” perustettuun yhteissijoitusyritykseen. Hän katsoo, että tällaisen SICAV-rahaston jakamaa tuottoa on näin ollen verotettava samalla tavalla kuin Suomen oikeuden mukaan perustettujen sijoitusrahastojen jakamaa tuottoa eli pääomatulona tuloverolain 32 §:n nojalla. E korosti tältä osin muun muassa, että kyseessä oleva Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto harjoittaa samankaltaista toimintaa kuin Suomen oikeuden mukaan perustetut sijoitusrahastot ja että tämän SICAV-rahaston hallinnointi vastaa näiden rahastojen hallinnointia.

18

Keskusverolautakunta katsoi 10.11.2017 antamassaan ennakkoratkaisussa, että kansallisen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jotta voidaan lausua siitä, miten toiseen valtioon sijoittautuneen toimijan maksamaa tuloa on verotettava Suomessa, on otettava huomioon toimijan toiminnalliset ja oikeudelliset piirteet suhteessa vastaaviin suomalaisiin toimijoihin.

19

Keskusverolautakunta katsoi, että SICAV-rahastolla on toiminnallisten piirteiden perusteella suomalaisen sijoitusrahaston piirteitä mutta vastaavia toiminnallisia yhteispiirteitä on nähtävissä myös esimerkiksi osakeyhtiömuotoisessa yhteissijoittamisessa. Keskusverolautakunta katsoi, että kyseessä oleva Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto on erityisesti sen oikeudellisesta muodosta johtuen objektiivisesti rinnastettavissa sijoitustoimintaa harjoittavaan suomalaiseen osakeyhtiöön.

20

Keskusverolautakunnan mukaan SICAV-rahaston jakamaa tuottoa on pidettävä osinkona ja sitä verotetaan tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisesti ansiotulona.

21

E on valittanut keskusverolautakunnan ennakkoratkaisusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja vaatinut, että ratkaisu on kumottava. E on esittänyt kyseisessä tuomioistuimessa, että kyseessä olevan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston jakaman tuoton verottaminen ansiotulona kyseisen 33 c §:n 3 momentin mukaisesti merkitsee raskaampaa verotusta kuin Suomen oikeuden mukaan perustetun sijoitusrahaston maksaman tuoton verottaminen pääomatulona, joten tällainen verotus on ristiriidassa SEUT 63 artiklassa vahvistetun pääomien vapaan liikkuvuuden kanssa.

22

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että ansiotuloista maksettava tulovero voi nousta yli 50 prosenttiin, kun taas pääomatulosta suoritetaan tuloveroa vain 30 prosenttia tai 34 prosenttia siltä osin kuin verotettavan tulon määrä ylittää 30000 euroa. Se lisää, että tuoton tuloverolain mukaisen tulolajin määrittämiseksi on ratkaistava, mihin suomalaiseen yhteisöön kyseinen SICAV-rahasto on rinnastettava, ja samalla on tarkistettava, että keskusverolautakunnan yhteisön oikeudellisen muodon perusteella tekemä tulkinta ei ole ristiriidassa SEUT 63 ja SEUT 65 artiklan kanssa, ja se pohtii muun muassa, onko yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin mukaisesti perustetut oikeudellisilta muodoiltaan erilaiset yhteissijoitusyritykset rinnastettava toisiinsa sijoittajien saamien tuottojen verotuksessa.

23

Tässä tilanteessa korkein hallinto-oikeus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 63 ja [SEUT] 65 artiklaa tulkittava siten, että ne muodostavat esteen sellaiselle kansalliselle tulkinnalle, jonka perusteella Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta sijoitusrahastodirektiivin – – mukaiselta yhtiöjärjestyksen nojalla perustetulta yhteissijoitusyritykseltä (sijoitusyhtiömuotoinen ICITS-rahasto) saamaa tuloa ei tuloverotuksessa rinnasteta saman direktiivin mukaiselta sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetulta suomalaiselta sijoitusrahastolta (sopimusperusteinen UCITS-rahasto) saatuun tuloon sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrityksen oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

24

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kysymyksellään lähinnä, onko SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion verotuskäytännölle, jossa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan luonnollisen henkilön tuloja verotettaessa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusyhtiömuotoisen yhteissijoitusyhtyrksen maksamia tuloja ei rinnasteta ensimmäiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden yhteissijoitusyhtyrsten maksamiin tuloihin sillä perusteella, että jälkimmäiset yritykset eivät ole oikeudelliselta muodoltaan samanlaisia kuin ensin mainittu.

25

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on välitöntä verotusta koskevaa toimivaltaansa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti kunnioitettava EUT-sopimuksessa taattuja perusvapauksia (ks. vastaavasti tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa, C-591/17, EU:C:2019:504, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26

SEUT 63 artiklan 1 kohdassa kielletään yleisesti pääomanliikkeiden rajoitukset jäsenvaltioiden välillä (tuomio 16.9.2020, Romenergo ja Aris Capital, C-339/19, EU:C:2020:709, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tässä määräyksessä kielletään pääomanliikkeiden rajoituksina muun muassa toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että jossakin toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia tietyssä jäsenvaltiossa, tai se, että kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään niitä muissa valtioissa (tuomio 30.4.2020, Société Générale, C-565/18, EU:C:2020:318, 22 kohta).

27

Erityisesti silloin, kun erilainen kohtelu johtaa siihen, että yhdessä jäsenvaltiossa asuvan henkilön toisesta jäsenvaltiosta saamia tuloja kohdellaan epäedullisemmin kuin ensimmäisestä jäsenvaltiosta saatuja tuloja, sillä voidaan saada tällainen kotimainen sijoittaja luopumaan pääoman sijoittamisesta toiseen jäsenvaltioon (ks. vastaavasti tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 80 kohta; tuomio 24.11.2016, SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, 50 kohta ja tuomio 20.9.2018, EV, C-685/16, EU:C:2018:743, 63 kohta).

28

SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan SEUT 63 artiklalla ei kuitenkaan rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa niitä verolainsäädäntönsä merkityksellisiä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella.

29

Tätä määräystä on pääomien vapaan liikkuvuuden peruseriaatetta koskevana poikkeuksena tulkittava suppeasti. Näin ollen kyseistä määräystä ei voida tulkita niin, että kaikki verolainsäädäntö, jossa verovelvollisia kohdellaan eri tavoin sen mukaan, missä he asuvat tai mihin valtioon he sijoittavat pääomansa, olisi automaattisesti sopusoinnussa EUT-sopimuksen kanssa. SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrättyä poikkeusta itseään nimittäin rajoittaa SEUT 65 artiklan 3 kohta, jossa määrätään, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettut kansalliset säännökset "eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [SEUT] 63 artiklassa tarkoitettun

pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista” (tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30

Unionin tuomioistuin on myös todennut, että SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu erilainen kohtelu on erotettava SEUT 65 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kielletystä syrjinnästä. Jotta kansallisten verosäännösten voitaisiin katsoa soveltuvan yhteen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien EUT-sopimuksen määräysten kanssa, niissä säädetyn erilaisen kohtelun on koskettava tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti toisiinsa rinnastettavissa, tai erilaisen kohtelun on oltava oikeutettua yleistä etua koskevista pakottavista syistä (tuomio 30.4.2020, Société Générale, C-565/18, EU:C:2020:318, 24 kohta).

31

Aluksi on siis tutkittava, onko kyseessä erilainen kohtelu, tämän jälkeen tilanteiden mahdollinen rinnastettavuus ja lopuksi tarvittaessa mahdollisuus oikeuttaa erilainen kohtelu.

Erilaisen kohtelun olemassaolo

32

Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisukysymys on esitetty sellaisen oikeusriidan yhteydessä, joka koskee Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston, joka on yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin mukainen yhtiöjärjestyksen nojalla perustettu eli sijoitusyhtiömuotoinen yhteissijoitusyritys, E:lle maksamien tulojen verotusta. Suomessa yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat yhteissijoitusyritykset voidaan kuitenkin perustaa vain sopimusoikeudellisten säännösten nojalla eikä yhtiöjärjestyksen nojalla.

33

E katsoo, että SICAV-rahaston maksamia tuloja on verotettava samalla tavalla kuin suomalaisen sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetun yhteissijoitusyrityksen maksamia tuloja. Keskusverolautakunta sitä vastoin katsoo, että koska SICAV-rahasto, joka on yhtiöjärjestyksen nojalla perustettu yhteissijoitusyritys, on Suomeen sijoittautuneen osakeyhtiön kaltainen, sen maksamia tuloja on kohdeltava verotuksessa tällaisesta yhtiöstä saadun osingon tavoin.

34

Näin ollen on selvitettävä ensinnäkin, merkitseekö pääasiassa kyseessä olevan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston maksamien tulojen kohtelu, joka eroaa Suomen oikeuden mukaan perustetun yhteissijoitusyrityksen maksamien tulojen kohtelusta, sitä, että ensin mainittuja tuloja kohdellaan verotuksessa epäedullisemmin.

35

Tuloverolain 32 §:n mukaan pääomatulona pidetään omaisuuden tuottoa, omaisuuden luovutuksesta saatua voittoa ja muuta sellaista tuloa, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Suomen lainsäätäjän tässä 32 §:ssä nimenomaisesti luettelemiin pääomatuloihin kuuluvat sekä yhteissijoitusyritysten maksamat voitto-osuudet että osakeyhtiöiltä saadut osingot. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevien tietojen mukaan pääomatulosta suoritetaan tuloveroa lähtökohtaisesti 30 prosenttia, jos tällaisen tulon määrä on enintään 30000 euroa, tai 34 prosenttia, siltä osin kuin tällaisen tulon määrä ylittää 30000 euroa.

36

Vaikka Suomen oikeuden mukaan perustettujen yhteissijoitusyritysten jakamia voitto-osuuksia verotetaan tulonsaajan tasolla pääomatuloina, Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston maksamia tuloja pidetään tuloverolain 33 c §:ssä tarkoitettuina muuhun valtioon kuin Suomeen sijoittautuneelta yhteisöltä saatuina osinkoina ja niitä verotetaan tämän pykälän 3 momentin nojalla ansiotuloina progressiivisesti ja verokannalla, joka voi olla jopa 50 prosenttia.

37

Tällainen erilainen kohtelu voi johtaa siihen, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston jakamia tuloja kohdellaan epäedullisemmin kuin Suomen oikeuden mukaan perustettujen yhteissijoitusyritysten jakamia tuloja.

38

Toiseksi on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston E:lle maksamien tulojen verokohtelu ei ole myöskään direktiivin 2011/61 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen – jotka eivät kuulu yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin soveltamisalaan ja jotka ovat osakeyhtiömuotoisia – maksamien tulojen verokohtelun kaltainen. Kuten Suomen hallitus on täsmentänyt esitettyihin kysymyksiin antamassaan kirjallisessa vastauksessa, Suomen lainsäädännön mukaan on mahdollista perustaa tällaisia rahastoja.

39

Unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Suomeen sijoittautuneiden osakeyhtiöiden tuloja verotetaan kahteen kertaan eli kerran yhtiön tasolla yhteisön tuloina ja kerran tulonsaajan tasolla pääomatuloina. Kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten lieventämiseksi tuloverolain 33 a ja 33 b §:ssä säädetyillä toimenpiteillä mukautetaan verotusta tulonsaajan tasolla muun muassa vapauttamalla osa tuloista pääomatuloverosta.

40

Suomen hallitus täsmentää tältä osin unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamassaan vastauksessa, että mikäli osakeyhtiö harjoittaisi sijoitusrahastojen toimintaa vastaavan tyyppistä sijoitustoimintaa, se ei olisi vapautettu verosta, vaan se olisi normaalisti yhteisöverovelvollinen, ja sen jakamaan tuottoon sovellettaisiin osinkoverotuksen sääntöjä, jotka perustuvat osittaiseen kaksinkertaiseen verotukseen.

41

Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, asian laita ei kuitenkaan ole näin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston osalta. Ennakkoratkaisupyynnöstä nimittäin ilmenee, että keskusverolautakunnan mukaan tällainen SICAV-rahasto on tuloverolain 33 c §:ää sovellettaessa seuraavanlainen yhteisö: direktiivi 2011/96, sellaisena kuin se on muutettuna, ei koske sitä; sen kotipaikka on muussa ETA:n jäsenvaltiossa kuin Suomen tasavallassa; siihen sovelletaan kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta ja se ei ole velvollinen suorittamaan saamistaan tuloista veroa vähintään 10:tä prosenttia. Kaksinkertaisen verotuksen lieventämiseksi kansallisella tasolla toteutettavia toimenpiteitä ei siten sovelleta sen maksamiin tuloihin.

42

Näin ollen on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston Suomessa asuvalle saajalle maksamia tuloja kohdellaan epäedullisemmin kuin Suomen oikeuden mukaan perustettujen osakeyhtiöiden ja sopimusperusteisten yhteissijoitusyritysten maksamia tuloja.

43

Tämä erilainen kohtelu voi johtaa siihen, että Suomessa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia muissa jäsenvaltioissa kuin Suomessa, ja siten rajoittaa pääomien vapaata liikkuvuutta.

Objektiivisesti toisiinsa rinnastettavissa olevat tilanteet

44

Kuten tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, tällainen erilainen kohtelu voidaan hyväksyä vain, jos se koskee tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti toisiinsa rinnastettavissa.

45

On todettava, että pääasiassa kyseessä oleva Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto ja Suomen oikeuden mukaan perustettu yhteissijoitusyritys ovat kaksi yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin mukaista yhteissijoitusyritystyyppiä.

46

Kuten yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee, tällaisten yritysten ainoana tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen siirtokelpoisiin arvopapereihin tai muuhun helposti rahaksi muutettavaan rahoitusomaisuuteen, ne toimivat riskin hajauttamisen periaatteella ja niiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti tämän yrityksen varoilla.

47

Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa toteaa, kauppaoikeudessa käytetyt tiettyjen tilanteiden oikeudelliset luonnehdinnat eivät välttämättä sovellu sellaisinaan käytettäviksi verotuksessa. Näin ollen on todettava Suomen hallituksen tavoin, että yksin se seikka, että kotimaiset ja ulkomaiset yhteissijoitusyritykset ovat yhteissijoitusyrityksiä koskevassa direktiivissä tarkoitettuja yhteissijoitusyrityksiä, ei ole ratkaiseva kyseisten tilanteiden toisiinsa rinnastettavuuden vahvistamiseksi.

48

Kyseisellä direktiivillä ei nimittäin yhtäältä ole yhdenmukaistettu yhteissijoitusyrityksiin ja niiden jakamiin tuottoihin sovellettavaa verotusta. Mainitun direktiivin johdanto-osan neljännessä ja 83 perustelukappaleesta ilmenee muun muassa, että vaikka siinä on tarkoitus säätää yhteisistä perussäännöistä, jotka koskevat yhteissijoitusyritysten lupaa, valvontaa, rakennetta, toimintaa ja tietoja, jotka niiden on julkistettava, kyseinen direktiivi ei saisi vaikuttaa kansallisiin verotusta koskeviin sääntöihin.

49

Toisaalta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että rajat ylittävän tilanteen rinnastettavuutta jäsenvaltion sisäiseen tilanteeseen on tutkittava siten, että huomioon otetaan kyseessä olevilla kansallisilla säännöksillä tavoiteltu päämäärä sekä niiden tarkoitus ja sisältö, ja että vain kyseisessä lainsäädännössä säädetyt merkitykselliset erotteluperusteet on otettava huomioon, kun arvioidaan, ilmentääkö tällaisesta lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu tilanteiden objektiivista erilaisuutta (tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 50 ja 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50

Suomen hallituksen unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamasta kirjallisesta vastauksesta ilmenee, että Suomen verolainsäädännön mukaisen sijoitusrahastotoiminnan verokehdelun tavoitteena voidaan pitää yhdenkertaisen verotuksen toteutumista sijoittajan tasolla, ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemistä tarkistuksista muuta johdu. Luonnollisten henkilöiden saamien osinkojen verokehdelua koskevilla säännöksillä puolestaan pyritään siihen, että yhtiön tulosta maksetaan veroa myös sen osakkaiden tasolla, ja samanaikaisesti pyritään lieventämään tämän tulon kaksinkertaista verotusta.

51

Tällaisten tavoitteiden kannalta vaikuttaa siltä, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto on tilanteessa, joka on objektiivisesti rinnastettavissa Suomen oikeuden mukaan perustetun yhteissijoitusyrityksen tilanteeseen. Kuten unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee ja ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemistä tarkistuksista muuta johdu, molemmat yritykset on vapautettu tuloverosta ja niiden maksamaa tuottoa verotetaan ainoastaan tulonsaajien tasolla.

52

Toisin kuin Suomen oikeuden mukaan perustettu yhteissijoitusyritys, Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto on kylläkin sijoitusyhtiömuotoinen, ja se rinnastetaan tämän vuoksi osakeyhtiöön, jonka jakamia tuloja verotetaan tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisesti.

53

On kuitenkin myös todettava, kuten tämän tuomion 35 kohdassa muistutetaan, että tuloverolain 32 §:ssä lueteltuihin esimerkkeihin pääomatuloista kuuluvat sekä yhteissijoitusyritysten maksamat voitto-osuudet että osakeyhtiöiden jakamat osingot. Näin ollen Suomen lainsäätäjät ei vaikuta asettaneen yhtäältä pääomatulojen ja toisaalta ansiotulojen välisen erottelun edellytykseksi tuloja jakavan yrityksen oikeudellista muotoa, vaan se on päinvastoin katsonut, että sekä sopimusperusteisten yritysten että sijoitusyhtiömuotoisten yritysten jakamat voitot ovat pääomatuloja.

54

Tästä seuraa, että jaetun voiton verokehdelun osalta Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-rahasto ei ole sen vuoksi, että se on perustettu sijoitusyhtiömuodossa, erilaisessa asemassa kuin Suomen oikeuden mukaan perustettu sopimusperusteinen yhteissijoitusyritys.

55

Tästä seuraa, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-rahaston ja Suomen oikeuden mukaan perustetun yhteissijoitusyrityksen maksamien tulojen erilainen kohtelu koskee objektiivisesti toisiinsa rinnastettavia tilanteita, ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu.

Yleistä etua koskevan pakottavan syyn olemassaolo

56

On muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos se voidaan oikeuttaa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, jos sillä voidaan taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen ja jos sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 26.2.2019, X (Kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhteisöt), C-135/17, EU:C:2019:136, 70 kohta ja tuomio 30.1.2020, Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57

Nyt käsiteltävässä asiassa on riittävää todeta, että Suomen hallitus ei ole vedonnut tällaisiin syihin ja että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole myöskään maininnut niitä.

58

Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion verotuskäytännölle, jossa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan luonnollisen henkilön tuloja verotettaessa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusyhtiömuotoisen yhteissijoitusyrityksen maksamaa tuloa ei rinnasteta ensimmäiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden yhteissijoitusyritysten maksamiin tuloihin sillä perusteella, että jälkimmäiset yritykset eivät ole oikeudelliselta muodoltaan samanlaisia kuin ensin mainittu.

Oikeudenkäyntikulut

59

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion verotuskäytännölle, jossa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan luonnollisen henkilön tuloja verotettaessa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoitusyhtiömuotoisen yhteissijoitusyrityksen maksamaa tuloa ei rinnasteta ensimmäiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden yhteissijoitusyritysten maksamiin tuloihin sillä perusteella, että jälkimmäiset yritykset eivät ole oikeudelliselta muodoltaan samanlaisia kuin ensin mainittu.

Arabadjiev

Kumin

von Danwitz

Xuereb

Ziemele

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä huhtikuuta 2021.

A. Calot Escobar

kirjaaja

A. Arabadjiev

jaoston puheenjohtaja

(*1) Oikeudenkäyntikieli: suomi.